

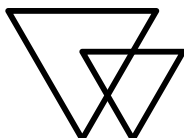
Wim De Pauw

Djoegoe

Djoegoe

roman

WILLEMS UITGEVERS

dyugudyugu [djoegoe djoegoe]

1) znw. *lawaaai, chaos, onrust, opschudding.*

Dyugudyugu de ini a kondre. Er is onrust in het land.

SYN: opruru.

ZIE: wunyuwunyu.

‘Men kan niet tweemaal in dezelfde rivier treden.’

(HERACLITUS, ca. 535 - 475 v. Chr.)

Proloog

Roze sneeuwvlokken dwarrelen voor het raam naar beneden. Een warme, lichtrode gloed hangt als lage nevel over de velden. De Japanse kerselaars, symbolen van de kwetsbaarheid en vergankelijke schoonheid, staan in volle bloei en een windstoot deed zopas duizenden bloesemblaadjes opwaaien. Op de radio klinkt het thema uit *Het Zwanenmeer* van Tsjajkovski dat het verhaal vertelt over de liefde en de eeuwige strijd tussen licht en duisternis. De romantische muziek past perfect bij het sprookjesdecor waar ik al dromend op uitkijk.

Wat, zo denk ik, indien ik hen laat weten dat ik vereerd ben met het voorstel, maar dat ik er nu niet kan op ingaan wegens een te drukke agenda of – waarom ook niet – wegens gezondheidsproblemen. Dat laatste zou overigens niet volledig verzonnen zijn, gezien ik de laatste tijd wat sukkel met mijn heup. Het gevolg van een val tijdens een van die lange polderfietstochten.

Ik neem nog een slok koffie en breng mijn lege kopje naar de keuken. Op het prikbord boven het aanrecht zijn het niet de felicitatiekaartjes voor mijn recente pensionering die mijn aandacht trekken, wel die ene brief waarin ik één zinnetje zorgvuldig omcirkelde. Het is de slotzin die de uiterste datum aangeeft waarop ik mijn deelname moet bevestigen. Ik besef dat ik die beslissing al veel te lang voor me heb uitgeschoven, dus haal ik die brief van het bord, vlij me neer in mijn rood fluwelen oorfauteuil en terwijl mijn trouwe huisgenoot Egon zich al spinnend in mijn schoot nestelt, neem ik alles nogmaals door.

Geachte heer Daems,

Volgend jaar, van maandag 21 tot en met donderdag 24 september, wordt aan de Vrije Universiteit Amsterdam voor de zeventiende keer het World Charity Colloquium georganiseerd. Deze editie staat volledig in het teken van het thema Idealisme, Engagement & Ontwikkelingswerk. Gezien uw professionele parcours zouden we het op prijs stellen indien

u bereid zou zijn om een keynote speech te geven over dit thema. Mogen wij u vriendelijk verzoeken om uw deelname te bevestigen tegen eind april?

Met de meeste hoogachting,

Edward-Willem Schippers, directeur WCF

6 Met mijn vingertoppen trek ik baantjes door de rosse pels van mijn kater. Van aan zijn kop, over zijn bolle rug, tot bij zijn opklimmende pluimstaart. Zijn warme vacht vouwt zich als een wollen want rondom mijn hand. Intussen overdenk ik nogmaals de inhoud van die brief. Indien ik bevestigend zou antwoorden, zou dit zonder meer de kers op de taart zijn van een bijzondere carrière. Zo kort na mijn pensionering is dit ook de ideale gelegenheid om mijn internationale contacten warm te houden en zo mogelijk mijn netwerk uit te bouwen. Verder bedenk ik me dat er vervelendere zaken zijn dan een midweekje Amsterdam in de herfst. Het is alweer veel te lang geleden dat ik oog in oog heb gestaan met de topstukken van Rembrandt, Hals of Vermeer in het Rijksmuseum of dat ik zomaar wat langs de Amsterdamse grachtengordels of de vijvers van het Vondelpark kuierde.

Ik bedenk me dat, wanneer ik een persoonlijke bijdrage wil leveren aan het centrale thema van het colloquium, ik er niet naast zal kunnen om naar mijn verleden terug te grijpen. Naar die ene, tragische gebeurtenis die mijn leven eensklaps onderuit haalde. Die ene seconde, waarna niets nog zou zijn zoals voorheen.

Nu ik een respectabele leeftijd heb bereikt, is het, zo lijkt het op het eerste gezicht, ook niet langer aangewezen om oude wonden open te rijten. Wie zou daar in godsnaam beter van worden? Die geschiedenis ligt inmiddels al zo lang achter mij dat ik alles en iedereen die er wat mee te maken heeft, allang een plaats gegeven heb. Tegelijkertijd voel ik dat er nog steeds iets aan me knaagt. Nu ik

erover nadenk, besef ik dat er weinig dagen zijn waarop ik niet even terugdenk aan die periode.

Ik ijsbeer door de kamer en blijf staan voor het raam waar Egon parmantig langs me heen paradeert. Hij vlijt zich tegen me aan en geeft enkele kopjes.

Wat als ik die uitnodiging aangrijp als een kans om in mijn verleden te duiken? Eén keer de confrontatie aangaan om nadien de bladzijde definitief om te slaan? Misschien is dit wel het juiste moment? Er komt nu een zee van tijd vrij en per slot van rekening heb ik geen vrouw of kinderen naar wie ik moet omkijken.

Een gitzwart vogeltje smakt tegen het venster en valt naar beneden op het met roze sakurabloesems bedekte terras. Het schepseltje trekt enkele stuiptrekkingen uit zijn lijf om daarna roerloos op zijn rug te blijven liggen. De nek schuin weggedraaid, de geknakte vleugels half gespreid. Het bloed dat uit zijn snavel stroomt, kleurt het bloementapijt helderrood rondom zijn kopje.

Plots weggetrokken uit mijn overpeinzingen stap ik naar de aanpalende studeerkamer. Mijn heiligdom waar ik, omringd door boeken en objecten uit alle hoeken van de wereld, de meeste van mijn tijd doorbreng in een zelf gekozen ballingschap. Aan een nageltje in de muur hangt mijn dierbaarste object. Een simpel zwart steentje dat ik koester als een heilig relikwie. Centraal staat een eikenhouten, naar boenwas geurende bureautafel die ooit toebehoorde aan de abt van een ter ziele gegane abdij uit een naburig dorp. Tegenover het bureau staat een kamerbreed boekenrek. Zodra ik een archiefdoos van de lade trek en erin begin te snuisteren, word ik meegezogen in herinneringen uit lang vervlogen tijden.

Deel 1. Brussel

1

‘Hoor, hier!’

‘Wat?’

‘Wel... hier.’

‘Waar hier?’

‘Hier. The Stones!’

‘Och’, zeg ik, wanneer ik tussen het geroezemoes door het refreintje herken van *Waiting on a friend*. ‘Dat nummer achtervolgt ons allang, is het niet?’

Bert legt zijn handen in mijn nek, trekt me naar zich toe en kust mijn voorhoofd. ‘Al heel lang maatje. Lief en leed hebben we gedeeld en op een of andere manier waren Mick en zijn kompanen altijd in de buurt.’

‘Klopt’, waarna ik Bert met weemoed aankijk. ‘En wij hebben samen al wat watertjes doorzwommen, hè.’

‘Ja, maar kijk waar we staan Lars. Het was het allemaal waard, niet?’

‘Zeker! Dit neemt niemand ons ooit nog af, wat er ook gebeurt.’

‘Niemand. Nooit.’

‘*Mmmm, a smile relieves / a heart that grieves / Remember what I said*’, klinkt het stemmig door de bar. Bert haakt een kameraadschappelijke arm over mijn schouder en zingt: *I’m not waiting on a lady / I’m just waiting on a friend.*’

Op het televisiescherm in de hoek van het café speelt de bijbehorende clip. Manhattan, jaren tachtig. Het is een heerlijk weertje. Mick Jagger staat voor een deuropening in een drukke, volkse wijk. Met de hemdsknopjes open en een zomerhoedje op staart hij verveeld voor zich uit. Een oude man, wat kirrende meisjes in jogging. Het is hem allemaal om het even. Voor hem hangen drie zwarte jongeren op de trapjes. Ze doden al kletsend de tijd. Wat verderop zwerft Keith Richards door de stad. Goedgezind. Sigaret in de hand, sjaaltje nonchalant in de wind. Wanneer Keith opdaagt, valt de verveling van Micks gelaat. Ze lachen, slaan een praatje, omhelzen elkaar en verdwijnen zorgeloos de New Yorkse straten in.

Daar gaan ze. Los van de wereld. Gulzig genietend van het leven. Zij tweeën.

Bert en ik turen naar het tafereel. Een warm gevoel overvalt ons. We klinken.

‘Op de vriendschap.’

‘Én op je nakende avontuur’, zegt Bert.

Le Coq is gelegen op een steenworp van de Brusselse Beurs naast de Beursschouwburg. Generaties artiesten smeedden er banden, voor en na de voorstelling. De nicotinekleurige muren, spaarzaam versierd met enkele goedkope breugelreproducties ademen cultuurgeschiedenis. Boven de toog en verspreid over de bruine kroeg staat een collectie hanenbeeldjes. Ook achter de bar hangen schetsen en tekeningen, geïnspireerd op de barmascotte. Brusselaars van alle slag vinden er elkaar, hoe laat de klok ook aangeeft, steeds in het halfduister.

10 Café Le Coq was jarenlang onze vaste plek van afspraak. Ons vertrekpunt, onze uitvalsbasis. Hier was de avond jong. Hier koesterden we het opwindende gevoel dat de nacht lonkte en alles kon. Hoe vaak hebben we hier niet afgesproken? Hoeveel keer de wereld niet hertekend? Hoeveel bierkaartjes niet volgekrabbeld met onze wildste toekomstdromen?

Bert is klein en rond. Niet dik, rond. Zijn goedhartige uitstraling dankt hij aan zijn zachte ogen en milde stem. ‘Jouw stem klinkt als een warm dekentje’, zei ik ooit. Zijn kale hoofd en bolle wangen bezorgen hem bovendien een hoge aaibaarheidsfactor en een groot teddybeercentage. Vrouwen vallen met bosjes voor dit imago van omgekeerde macho.

Bert is een echte allemansvriend. In- en ingoed. Iemand die het met iedereen kan vinden, een aimabele, opperbste vent op wie je niet boos kunt zijn en die geen vlieg kwaad doet. Wie hij ook ontmoet, met het juiste grapje, een welgemikt complimentje of een hartelijk woord stelt hij iedereen op z'n gemak.

Meestal spreken we hier af op vrijdagavond. Dat we er dan al een werkweek hebben opzitten in ons gedeelde kantoor, deert ons niet. Hoe vaak we elkaar ook treffen, we raken nooit uitgepraat. Altijd is er iets te opperen of te mopperen. En valt er al eens een stilte, nooit klinkt die onaangenaam. Dan kijken we elkaar veelbetekenend aan en beseffen we hoe gezegend we zijn met zo'n hechte, onbreekbare band.

Op dit uur is het nog rustig in ons stamcafé. De kamerlange banken zijn maar half bezet. We hebben geluk, want we konden een kruk bemachtigen aan de hoek van de toog, al jarenlang ons lievelingsplekje. Ook de andere stamgasten toeven op hun vaste stek. Willy, een sympathieke dakloze, houdt zich achterin schuil. In stilte verorbert hij de afgeschreven burgers die hij dagelijks krijgt toegestopt van een sociaal voelende manager uit de wat verderop gelegen Quick. Met zijn bij elkaar gebedelde centjes kan er net een pintje af. Aan de straatkant, in de erker die de ziel van de stad naar binnen zuigt, tikken enkele studenten journalistiek lustig op hun laptop. Te midden van deze vaste patronen staat Graciëlla. Met haar 1 meter 85 is ze ongewoon groot. Neem daarbij haar hoge hakken plus het verhoogje achter de toog en het is duidelijk waarom de vaste klanten haar *Gratte Ciel* noemen. Graciëlla, de wolkenkrabster, bestiert het café gracieus, flamboyant en met harde hand.

De muziek van The Stones verdwijnt naar de achtergrond. Mick en Keith waaien een bar binnen, treffen er de rest van de bende, trappen wat lol en begeleid door een scheurende sax zetten ze het einde van het nummer in. *'I need someone I can cry to / I need someone to protect / I'm not waiting on a lady / I'm just ...'* Met het glas in de hand horen we de laatste noten wegglijden. Ze raken een nostalgische snaar bij me. Dromerig staar ik door de half beslagen vensters. De drukte van de stad ebt weg. Ik vraag aan Bert hoe lang we elkaar nu al kennen. 'Bijna ons halve leven', lacht hij, waarop hij verdwijnt voor een dringende behoefte.

Zo lang dus al, denk ik en ik verzink in gedachten. Ik herinner

me nog goed wanneer we de eerste keer écht met elkaar praatten. Het was in onze studententijd. Het boterde niet meer tussen mij en mijn vriendin. Hoewel we elkaar nauwelijks kenden, was het bij Bert dat ik mijn hart uitstortte. Het gebeurde hier, aan deze toog, en dát was het startpunt van onze vriendschap.

Met heimwee denk ik terug aan het moment waarop we afstudeerden. Twee dagen en twee nachten vierden we. Het was één langgerekte droom vol vrijheid en geluk. We rolden van het ene feest in het andere. Uitzinnig van vreugde. Uiteindelijk vielen we in slaap in de kiosk in het Warandepark. Enkele sympathieke toeristen schudden ons er na de middag wakker.

De eerste maanden hadden we geen idee wat we met ons diploma wilden aanvangen. We leefden van dag tot dag, vol vertrouwen in de toekomst. Samen met nog een paar andere vrienden die op een levenskruispunt stonden, bivakkeerden we in een kraakpand op een boogscheut van de universiteit. Geld hadden we niet. Het leven lachte ons toe en we genoten van elk moment.

Plots staat Bert weer naast me. Hij tikt me op de schouder. 'Tijd om te bewegen, professor.'

Ik schrik op en word weggetrokken uit een roes vol gelukzalige herinneringen. Op de televisie speelt intussen een r&b-nummer van dertien in een dozijn. De clip showt veel blingbling, stoere cabrio's en schaarsgeklede, aan cocktails nippende meisjes.

'Kom Lars, laten we afzakken naar de Monk. Eens kijken of er geen leuke studentes op ons wachten.' Ik neem nog snel een laatste slok. 'Oké. Op naar de volgende halte.'

Bert houdt de deur voor me open. Graciëlla roept ons na. 'Bedankt en merci, hè mannen!' Waarna Bert op goeiige toon: 'Je gaat zien maatje, je zult Brussel nog missen als je hier weg bent.'

2

Het is nog stil op de gang, maar op het secretariaat Gedragswetenschappen gonst het al van de bedrijvigheid. De kopieermachine draait op volle toeren, de telefoon rinkelt aanhoudend en de koffie staat gezellig te pruttelen. Op de radio kondigt een goedgeluimde presentatrice een nummer van Will Tura aan. Frieda, een kokette dame met geblondeerde korte coupe en volle, rood gestifte lippen verdeelt de briefwisseling over de postvakjes.

‘Goeiemorgen Frieda. Mooi jurkje!’

‘Vind je? Nou, dank je Lars.’

‘Hoe gaat het met de hond, beter?’

‘Ja hoor, Tommie is aan de beterhand.’

‘Ik zei het je toch. Nog een paar dagen en hij is weer de oude.’

‘Oud, maar niet versleten hè. Net als haar baasje’, grapt ze.

Ik neem de post uit mijn vakje, gris een print van mijn agenda van de tafel en maak aanstalten om te verdwijnen. ‘Zo Frieda, we weten weer wat doen vandaag.’

‘Succes ermee. Ah ja ... vergeet je lunch met het opleidingshoofd niet deze middag. En ... als je Bert straks ziet. Vraag hem eens dat hij zijn postvakje leegmaakt. Dat puilt hier weer uit dat het niet schoon is.’

‘Doe ik. Prettige dag!’

‘Jij ook. En euh ...’ terwijl ze me nu schalks aankijkt over haar rode leesbrilletje ‘...dat pak staat je goed. Nét dat tikje anders.’

‘Wel Frieda, als jij het zegt.’ En op de tonen van de keizer van het Vlaamse lied zijn *El Bandido* wandel ik het lokaal uit.

Aan de muren van ons kantoor hangen schilderijen van bevriende kunstenaars over de hele wereld. Het werkje van een Surinaamse collagist, een compositie met vier cowboys en de letters ‘Wilde Westen’ dat refereert aan het politieke klimaat in zijn land, bekleedt een ereplaats. Achter mijn werkplek staat een wandbrede kast, volgestouwd met kunstboeken en tijdschriften. Op mijn bureau liggen, tussen de stapels met thesissen, taken en notities enkele